

‘De wereld heeft altijd gelijk’

‘De wereld heeft altijd gelijk’

Gerrit van der Most

Voor Laura en Peter

ISBN: 9789402148800

Copy right: GHF van der Most

Inhoudsopgave

• Op de valreep	7
• Het schoolparlement	28
• Ouders	47
• De klachtencommissie	64
• Vervreemding en verzet	84
• Wegen van verzet	107
• Langs de vloedlijn	124
• ‘De wereld heeft altijd gelijk’	146
• Verantwoording	163

‘De tegenstrijdigheid is deze: de mens wijst de wereld af zoals hij is, zonder bereid te zijn eraan te ontsnappen. In feite is de mens gehecht aan de wereld en verlangt de overgrote meerderheid er niet naar die te verlaten. In plaats van hem voor altijd te willen vergeten, gaan ze er juist onder gebukt dat ze hem nog niet voldoende bezitten, als vreemde wereldburgers, verbannen in hun eigen vaderland. Behalve op de flitsende momenten van volledigheid is elke werkelijkheid voor hen onaf. Hun daden ontglippen hen in andere daden, komen in onverwachte gedaanten terug om hen te veroordelen en trekken zich als het water van Tantalus terug naar een nog onbekende monding. Die monding te kennen, de loop van de rivier te beheersen en ten slotte het leven als lotsbestemming te vatten, dat is hun werkelijke heimwee, in het diepst van hun vaderland.’ Albert Camus; ‘De mens in opstand’. (vertaler Martine Woudt)

Op de valreep.

Niets is mooier dan een dageraad aan het wad, ongeacht het jaargetijde. Het eerste licht dat behoedzaam over het water strijkt, bij een krachtige wind de golfslag reliëf gevend of anders glinsterend in de luwte. De horizon is een oneindige verte; een door nevel gefilterde, schuchter oplichtende hemel boven het zeeoppervlak, deinend en dan weer murmelend. Meestal is het stil, hoewel soms het krijsen van een meeuw of van visdiefjes de stilte doorbreekt. Bij hoog water staan de rotganzen met honderdtallen aan de dijk en laten horen hoe zij het wad met elkaar delen. En vliegen ze op, de een na de ander, als je hun domein betreedt en zij de weg voor je vrijmaken om boven je naar de einder te wieken. Vaak zijn er scholeksters in Mondriaan rood, wit en zwart en pleviertjes, klaar voor een hoogwatervlucht. Staand op de dijk, terwijl de hemel opklaart en de horizon hemel en zeevlak zal afgrenzen, word je opgenomen in een ervaring die de werkelijkheid overschrijdt. Het is het moment voor grote gedachten: 'In den beginne was het Woord'. Het zwijgen van de wereld krijgt betekenis; je stelt je open voor het ontzagwekkende dat leven heet. Er ontvouwt zich een nieuwe werkelijkheid, onregelend of veelbelovend, als je je maar verankerd hebt op de dijk. Zeker bij windkracht negen, wanneer de meeuwen meezeilen boven de golven en je jezelf teweer moet stellen en staande zien te houden. De wolken jagen door de lucht en aan je voeten stort de branding zich te pletter tegen de basaltblokken van de dijk. Hoe dan ook: je bent er, groot en nietig tegelijk; een mystiek moment in de tredmolen van de tijd.

Het was negen uur. Ik opende het gordijn van het slaapkamerraam en keek uit op een winderige novemberochtend. Tussen donkere wolken een blauwe lucht met scherp invallend zonlicht dat schitterend weerkaatste op het wateroppervlak. Afnemend tij maar het wad was nog niet leeggestroomd. De struiken rechts langs het pad naar de dijk gaven mee met de

wind, het vergelend blad prijsgevend. Twijgen en takken, reeds geharnast voor de winter als een bewegende gravure in mijn blikveld. Stil was het niet; windvlagen gierden langs het huis en een groepje meeuwen liet zich horen, nadat zij balancerend op de wind neergestreken waren naast de strekdam.

Het licht viel in bundels de slaapkamer binnen; kolommen dansend stof tekenden zich af. Het zware ademen van mijn vader, op zijn rug liggend met zijn ogen gesloten, was nadrukkelijk te horen. Hij gaf geen antwoord op mijn 'goedemorgen', hooguit een zucht. De kamer, deels duister, deels badend in een stoffig licht contrasteerde met de herfst buiten, vitaal in haar cyclus van geboorte en dood. Het raam, ingesloten tussen de levenskracht van het wad en menselijk verval hierbinnen. Voorzichtig informeerde ik hoe hij geslapen had, maar een antwoord bleef uit. Staand tussen raam en bed met de blik nog even gericht op deze onstuimige najaarsochtend, vermande ik mezelf, maakte me los van het uitzicht en keerde me naar mijn vader. Hij fronste zijn wenkbrauwen, maar verroerde zich niet. Daar lag hij, ingehaald door zijn bestaan, omgeven door hetgeen hem restte. Op de commode waar ik vroeger vaak zijn burgemeestersketen had zien liggen na een uitgelopen raadsvergadering of een dorpsfeest, stonden nu de doosjes met pillen, drankjes en een flesje bronwater. Erboven het imposante portret van mijn grootmoeder, weerbarstig en streng. Mocht God het laatste oordeel niet uitspreken, dan zou zij het doen. De schilder had haar recht gedaan. Haar onwrikbare oordeel over wat goed is en wat kwaad, liet zich erin aflezen. En ja, haar zienswijze had niet alleen in haar eigen leven de dienst uitgemaakt maar ook onverschrokken de levensloop van haar zoon getekend. Weliswaar leefde zij niet meer onder ons, maar haar portret wilde dat weerspreken.

Het bed van moeder hadden we weggehaald; een stoel ervoor in de plaats gezet voor degene die waakte. Het binnenvallende licht maakte de kamer desolaat. Ik raapte mijn moed bijeen en zei: 'Direct komt de mevrouw van de thuiszorg om

je te wassen en gaan we je kamer opruimen; dan lig je er weer wat prettiger bij.'

Door zijn ogen te openen liet hij merken de boodschap begrepen te hebben, maar hij antwoordde niet. Het duurde even voor hij vroeg: 'Vind je dat je moeder of Thomas vandaag moeten komen?'

De geladen stilte die volgde, ontbeerde een vertrouwelijkheid tussen ons waarmee we het pijnlijke van zijn vraag misschien hadden kunnen overkomen. 'Dat ligt in jouw handen; volgens mij vindt niemand het een goed idee dat je, ziek en wel, hier eenzaam en alleen de tijd aan je voorbij laat gaan.'

Weer een frons, weer een stilte. 'Het kan ze niets schelen dat ik hier lig te creperen!' Zijn woorden hingen kaal in de ruimte. Hij leek niet te beseffen dat hij mijn moeder weinig keuze had gelaten.

Zijn vraag of er nog ander bezoek zou komen, kon ik niet beantwoorden. Hij bleef stil op zijn rug liggen, zich machteloos afsluitend. Hij keek naar opzij, misschien wel naar de ambtsketen die er niet meer was. Het bleef stil. Er waren geen woorden om mee te ontkomen aan de onherbergzaamheid van het moment, terwijl een paar meter verder de zon zich steeds stralender liet zien boven het leegstromende wad.

Het was niet gemakkelijk in mijn herinnering terug te halen hoe deze verzwakte, bittere man dezelfde was als de trotse patriarch en burgervader die eens mijn leven had gedomineerd. Hij was mager geworden; zijn blik was minder dwingend, maar zijn ingevallen gezicht bood nog steeds een scherp profiel. Ondanks zichzelf een machteloze opstand tegen het onverbiddelijke beloop dat hem te wachten stond. Kon hij vroeger met één opmerking of zelfs frons de situatie naar zijn hand zetten, nu leek hij met zijn zwijgen zichzelf prijs te geven. Als kind was ik zo vaak onder de indruk geweest van het zelfvertrouwen waarmee hij te kennen gaf met zijn persoonlijkheid een stempel

op zijn tijd te zullen drukken. En boven welk lijden dan ook zou staan dat hem zou treffen. En nu, nu werd hij op de valreep ontmaskerd in zijn zelfgekozen grootheid. Was zijn zwijgen een weerspiegeling van de bestaansleegte die zich voor zijn ogen ontsloot? Het greep me aan; is dit wat een mens te wachten staat aan de vooravond van zijn levenseinde? Deze eenzaamheid, deze nauwelijks te overbruggen kloof tussen hem en mij, tussen hem en de anderen? Niet goed wetend wat anders, zei ik: 'Ik zie dat het je zwaar valt. Is er iets wat ik kan maken, een kop thee of zoiets?'

Vader keek me aan en knikte; hij probeerde tenminste om weer bij me aan te sluiten.

Na niet meer dan een korte blikuitwisseling ging ik de kamer uit om thee te maken. Zou hij geweten hebben dat zijn einde zo nabij was? Hij wist dat de huisarts hem nog enkele weken had gegeven, maar twee dagen geleden vroeg hij mij nog bezorgd of een knobbeltje op zijn huid niet het begin van kanker zou kunnen zijn. Alsof dat er nog toe deed. Alsof hij nog één keer een appel moest doen op mijn ongerustheid en zorg voor hem vanuit het grimmige voornemen zolang als maar mogelijk was erbij te horen. Want zo uitdagend als hij eerder was in zijn onafhankelijkheid, zo dwingend claimde hij nu aandacht en betrokkenheid. Enkele dagen geleden stuurde hij met een profetische woede mijn moeder weg, omdat zij naar zijn mening te oppervlakkig, met te weinig liefde en verdriet reageerde op de wetenschap dat hij binnenkort voor 'de poorten van de dood' zou komen te staan. Nu was hij bitter gestemd omdat zij sinds eergisteren bij haar zus logeerde. Vaders trots week tenslotte even snel voor een ontluisterende afhankelijkheid als buiten momenten van zon voor sombere luchten met regen en hagel. Anders dan de meeuwen, die zich weinig aantrokken van de harde wind. Onderling gekrijs uitwisselend vlogen zij op en daalden neer op een andere plek, met hun stuurmanskunst bevestigend hoe goed ze met elkaar niettemin op zichzelf kunnen zijn.

Ik besepte dat vader, toen hij nog in de kracht van zijn leven stond, zich in zijn verbeelding een andere voorstelling moet hebben gemaakt van zijn naderende einde. Waarschijnlijk als een Bijbels tafereel; de wijze oude man, de stamhouder van de dynastie die zijn bedroefde nazaten na een laatste advies en raad ontheemd zou achterlaten. Zoals Rembrandt Jacob schilderde op zijn sterfbed, de kinderen van Joseph zegenend. Hij zou ons de kracht geven het leven voort te zetten vanuit de inspiratie die hij ons gegeven had. In ons voortlevend zou hij zijn onsterfelijkheid veilig hebben gesteld. Maar terwijl ik zijn slaapkamerdeur achter me dichttrok, besepte ik dat hij in zijn hang naar erkenning eerder afstand had geschapen dan een intimiteit die als een dierbare herinnering bij ons zou achterblijven.

Mijn ouders konden na mijn vaders pensionering aan het wad blijven wonen. Verscholen achter de dijk staat hun huis waarvan de kamers op de bovenverdieping uitzicht hebben op eb en vloed, het getij dat de voortgang van de tijd markeert. De keuken kijkt uit op hun kleine achtertuin die op deze ochtend niet zoveel bescherming bood tegen het heftige najaarsweer. De snelkoker aanzettend dacht ik terug aan het moment, waarop mijn ouders me vertelden over hun gesprek met de behandelend oncoloog. Toen zij te horen hadden gekregen dat de behandeling niet aansloeg en dat vader binnen afzienbare tijd zou overlijden.

Aanvankelijk had hij het Thomas en mij met opgeheven hoofd gezegd, maar later raakte hij in tranen en sloeg zijn stem over. Mijn moeder poogde hem gerust te stellen; misschien tegen beter weten in zei ze dat zelfs een specialist zich kan verkijken op het beloop en vertelde over een vriendin die zich nog steeds staande hield ondanks een sombere prognose. Ze bezwoer hem dat wij mogelijk meer tijd zouden kunnen hebben. Dat Thomas, zij en ik er alles aan zouden doen om hem te ondersteunen. Dat we in de weken die ons gegeven zouden zijn, er het beste van moesten maken. Maar hij ontstak in toorn. Hij verweet haar dat zij al te gemakkelijk de gedachte aan zijn aanstaande overlijden langs zich liet afglijden. Hij vond haar poging tot bemoediging een

blijk van oppervlakkigheid en gebrek aan medeleven. Achteraf misschien wel te begrijpen, gezien zijn angst voor het naderende einde, even geloofchend als onontkoombaar.

Maar zijn verbeten verwijt viel rauw in het gesprek en met zijn vieren slaagden we er niet in het tij te keren. Mijn moeder was gegriefd en zijn steeds fellere boosheid leidde ertoe dat zij ontredderd de kamer verliet. Vader was nauwelijks bereid in te binden; het leek wel of een sluimerend conflict openbrak. Hij had haar al eerder verweten te simpel over de dingen te denken.

Mijn ouders lieten zich erop voorstaan dat zij een goed huwelijk met elkaar hadden. Weliswaar ouderwets met een klassieke rolverdeling van de man met een positie in de samenleving en zijn vrouw die hem een thuis biedt, de kinderen opvoedt en hem bevestigt in wie hij is of meent te zijn. Maar gaandeweg onderkende ik dat vaders manier van liefhebben bevoogdend was en van weinig respect getuigde voor wie mijn moeder was. En toen hij met vervroegd pensioen ging, omdat het dorp waarvan hij burgemeester was in een grotere gemeente werd ingevoegd, maakte zijn commentaar op haar steeds duidelijker de barsten zichtbaar die ze eerder hadden weten te maskeren. Na zijn laatste woede uitbarsting was mijn moeder naar tante Luts gegaan die in Groningen woonde.

Een gesprek gisteren bracht niet de gehoopte verzoening, omdat vader met zijn laatste beetje vitaliteit nog steeds verstrikt was in zijn zelfbeklag. Gegriefd stuurde hij haar weg. Mijn moeder was nog niet teruggekeerd; telefonisch hield ik haar op de hoogte van zijn toestand. Wat zou er door haar heen zijn gegaan in die korte tijdsspanne waarin zij na vijftig jaar huwelijk voor het eerst elders verbleef? Terwijl haar man voor wie ze altijd had gezorgd en onvoorwaardelijk gevolgd, thuis zijn dagen telde. Had hij de illusie ontmaskerd, dat zij met elkaar een gelukkig echtpaar waren geweest? Had zij onderkend hoezeer zijn misprijzende commentaar op anderen niet zelden zijn onderhuidse kritiek op haar had weerspiegeld? Dat hij daarmee zichzelf beter liet kennen

dan met zijn soms luidruchtige blijken van liefde en trouw. Had zij zich geschokt afgevraagd wie zij was, zichzelf naast hem, de man van wie zij altijd dacht dat hij haar liefhad, maar haar blijkbaar niet zo respecteerde en verweet hem niet te kennen?

Zij heeft zich er niet over uitgelaten, maar het moet voor haar een grievend blijk van onbegrip zijn geweest. Toch was zij van plan de dag erna terug te komen om zo de zorg voor hem weer over te nemen. Thomas niet. Thomas vond dat vader te ver was gegaan en weigerde zijn gezicht nog te laten zien. Vader had zich ongemerkt van ons vervreemd en zo kwam ik alsnog in het brandpunt van mijn ouderlijk gezin te staan.

Twee uur later, nadat ik met Sandra van de thuiszorg zijn bed had verschoond, de kamer opgeruimd, nadat zij hem gewassen had en we thee hadden gedronken, was het buiten mooi weer geworden, mooi zoals het in november mooi kan zijn met een bleke, laagstaande zon, het licht weerkaatsend op het rusteloze water van het wad. Toen de resoluut ingestelde Sandra vertrokken was en de rust weergekeerd, zei vader hoezeer hij opzag tegen datgene wat hem te wachten stond. Maar hij vroeg me in één adem door of ik voor de komende week zijn broer uit Amsterdam wilde uitnodigen. Mijn moed bijeenrapend vroeg ik wat hem in de weg stond om in het reine te komen met zijn naderende einde.

Hij verzuchtte niet te weten waar hij aan toe was. 'Hier lig ik nu; ik heb nooit gedacht dat ik op deze manier, in zo'n eenzaamheid zou komen te overlijden. Maar inmiddels ben ik zo ongeveer door alles en iedereen verlaten!' Hij bleef stil voor zich uitkijken.

Ik antwoordde dat ik me zijn gevoel er alleen voor te staan goed kon voorstellen, maar dat het soms niet makkelijk was om hem tegemoet te komen.

Zijn antwoord was verontwaardigd: 'Ik heb mijn leven lang het beste van mijzelf gegeven; ik heb ernaar gestreefd een goed

mens, een goede rentmeester voor de wereld te zijn. Als christen noemde ik dat zo. Iets bijdragen aan het geheel; dat is voor mij de zin van het leven geweest; daar deed ik het voor.' Hij haperde even en moest op adem komen. 'Ik heb voor jullie gezorgd, voor je moeder, voor de gemeente. Ik heb steeds mijn verantwoordelijkheid genomen. Ik ben er altijd voor jullie geweest. Maar voor wie heb ik het eigenlijk gedaan? Zie je wat er tenslotte over blijft!' Hij viel even stil. 'Is dit het einde dat erbij hoort?' Tranen stonden in zijn ogen.

Wat ongemakkelijk legde ik mijn hand op de zijne die machteloos op het laken lag. Een kwetsbare stilte volgde. 'Ik snap de teleurstelling als je in je eentje moet terugkijken op je leven,' zei ik. 'Maar zou je de balans wel opmaken op grond van wat je gedaan hebt of wat je door anderen, wie dan ook wordt toegeschreven? Ik denk weleens jij jezelf teveel de maat neemt aan de hand van een tevoren vastgelegde levensopdracht. Van het evangelie of van een nog te schrijven geschiedenisboek. Het gaat toch ook om wat je zelf als goed en minder goed ervaren hebt? Je verzoent je toch niet met leven en lot op grond van een bestuursvisie of van de goedkeuring door de dominee?'

Hij keek me fronsend aan. 'Ik heb het echt niet alleen voor de waardering of voor mijn geloof gedaan; ik heb als burgemeester, maar ook als vader steeds het beste met iedereen voorgehad. Ik heb ernaar gestreefd om een integer mens te zijn en te blijven; ik hoop dat ze me dat zullen nageven.' Voor het eerst in het gesprek keek hij me strak aan. En hij schrok.

En ik schrok ook toen onze blikken elkaar kruisten, want het moment riep in herinnering, wat we beiden waarschijnlijk hadden willen vergeten en wat zich zo'n twintig jaar geleden heeft voorgedaan.

Destijds logeerde hij enkele dagen in Den Haag vanwege een congres van CDA burgermeesters. In diezelfde week was ik ook weg uit mijn gezin, omdat ik als gecommitteerde een zieke collega moest vervangen bij de eindexamens van een middelbare

school in Delft. Ik logeerde bij vrienden in Rotterdam. Toen ik vroeg in de ochtend door een in lentebloei getooide Kralingse straat naar de bushalte liep, zag ik uit een van de huizen mijn vader weggaan, bij de voordeur uitgezwaaid door een dame. Ik kon mijn ogen nauwelijks geloven, voelde me geschokt en nadat onze blikken elkaar gekruist hadden, hij waarschijnlijk niet minder. Vanzelfsprekend liep ik naar hem toe. De gebruikelijke groet sloegen we bijna over. Ik wist niets beters te zeggen dan ervan uitgegaan te zijn dat hij in Den Haag verbleef. Met een enigszins verstoorde blik zei hij: 'Dat is ook zo, maar ik heb hier gisteravond een overleg gehad met onze jurist over een open brief, die de CDA burgemeesters op mijn voorstel naar de minister zullen sturen.'

Nauwelijks bijgekomen van onze onverwachte ontmoeting legde hij me ongevraagd uit dat hij met die brief wilde bereiken dat gemeentes actief beleid zouden gaan voeren om mensen aan te sporen tot meer gemeenschapszin, nu door de ontkerkelijking een moreel vacuüm dreigde te ontstaan in de samenleving. Meteen erna liet hij me weten haast te hebben en liep weg zonder verder naar mij gevraagd te hebben of wat ook. Ik bleef sprakeloos achter en daar bleef het bij.

Enkele weken later, toen ik mijn ouders bezocht, ben ik met hem erop teruggekomen. In die tijd kwam ik minder vaak bij mijn ouders over de vloer en meestal alleen, omdat mijn vader zijn kleinkinderen te druk en te lastig vond. Het was in zijn nadagen als burgemeester. Ik zat met mijn ouders koffie te drinken en vroeg hem hoe het met zijn brief namens de CDA burgemeesters was gegaan, waarover we in Rotterdam met elkaar hadden gesproken. Zijn antwoord was korzelig en kwam erop neer dat zijn voorstel was weggestemd. Uit mijn moeders reactie maakte ik op dat zij van niets wist. Na een korte stilte zei hij nog werk te moeten doen en liep weg uit ons gesprek. Ik zag mijn moeder kijken naar de deur die hij achter zich sloot en proefde haar eenzaamheid. Het was een vervreemdend moment, zoals ik wel

vaker in ons gezin heb meegemaakt. Wat ons raakt, ongezegd laten zijn.

We hebben er nadien ook niet meer over gesproken, niet met elkaar of met wie dan ook. Wel over het CDA en seculariserende burgers en over wat hij voor elkaar probeerde te krijgen, niet over ons als gezin, over hoe wij het leven met elkaar deelden. Of niet. Stilzwijgend hebben we iets verdonkeremaand. En ben ik me gaan afvragen hoe trouw mijn vader was, wat mijn moeder daarvan wist of niet wist, en hoe groot het domein van zwijgen in ons gezin is geweest. En soms twijfelde ik of ik me niet iets anders verbeeld heb dan wat zich toen heeft voorgedaan. In het zwijgen openbaart zich een veelheid aan mogelijke levensverhalen die niet getoetst zijn aan het leven dat we leven. Als je de werkelijkheid niet met elkaar deelt, blijf je in je eentje achter in een wereld die niet klopt met de feiten.

Maar nu keken we elkaar weer recht in de ogen zoals destijds. Een ogenblik dacht ik dat ook hij zich dat moment in Rotterdam herinnerde, maar hij liet het niet merken. En ook deze laatste keer zag ik ervan af om erop terug te komen. Net als vanochtend ontbrak het ons aan vertrouwelijkheid om openhartig tegenover elkaar te kunnen zijn.

Van mijn kant probeerde ik nog wel hem een opening te geven om er zelf over te beginnen. 'Het moet een hele geruststelling zijn ervan uit te kunnen gaan dat de mensen je een betrouwbare man gevonden hebben. Maar je weet even goed als ik dat elk van ons zijn zwakke momenten kent. We hoeven onszelf ook weer niet wijs te maken dat we volmaakt zijn.' Ondertussen probeerde ik me voor te stellen hoe moeilijk het voor hem moest wezen te erkennen dat hij niet altijd heeft kunnen voldoen aan zijn eigen normen. Maar ik hield mezelf voor dat niemand beter is geworden van het loochenen van de missers die je maakt. Zelfkennis in een korset van goedbedoelde idealen mondt wel vaker uit in schijnheiligheid. Mijn innerlijke zedenpreek liet ons gesprek min of meer stilvallen.

Vader antwoordde niet en om ons zwijgen te doorbreken zei ik: 'Ik weet dat je oprecht ernaar gestreefd hebt een goed mens te zijn, een goede vader voor ons, een goed bestuurder. Maar juist als je zulke strenge eisen stelt als jij aan jezelf, is het moeilijker om te onderkennen, wanneer je steken laat vallen en daarmee in het reine te komen.'

In de stilte die volgde moest ik onwillekeurig denken aan wat met integriteit bedoeld wordt. Integriteit betekent volgens sommige filosofen dat je de ander nooit gebruikt, maar steeds in diens eigen waarde erkent en hem behandelt zoals je zelf behandeld wil worden. En als je dat niet gelukt is, onder ogen te zien waar het is misgegaan en daaruit de consequenties te trekken. Maar in hoeverre erken je in het leven van alledag 'de ander' in diens uniekheid en de betrekkelijkheid van je eigen bestaan? Heeft vader zijn vrouw in haar waarde gelaten, liet ik hem nu in zijn waarde? Kunnen we zoveel wederkerigheid opbrengen, terwijl we onze plaats in de geschiedenis proberen veilig te stellen? Het is moeilijk te ontkomen aan de tweespalt tussen wat je van jezelf en je leven verwacht en de teleurstellingen over je eigen doen en laten in deze wereld.

Vader keek me gefronst aan. "Natuurlijk heb ik als ieder ander fouten gemaakt. Maar dat was toch niet het enige. Ik heb zo vaak in het dorp kwesties tot een oplossing moeten brengen. Weet je nog de keer dat ik in mijn eentje een ware opstand in de gemeenteraad heb getrotseerd bij een inspraakavond over het woonwagenveld? Alleen op basis van mijn gezag. En hoe ik daarna bij 'Barend en Witteman' in hun praatprogramma geïnterviewd werd over en de positie van de burgemeester in de gemeenteraad?'

Even moest hij op adem komen; het zweet parelde op zijn voorhoofd. 'Die uitzending heeft behoorlijk wat discussie opgerakeld onder mijn collega's!'

Hij sloot zijn ogen. 'En hoe vaak heb ik niet wethouders tot de orde moeten roepen, ambtenaren voorgehouden dienstbaar te